

S. Sayısı : 59

4353 sayılı Kanunun geçici 1 nci maddesiyle 4659 sayılı Kanunda yazılı sürenin iki yıl uzatılması hakkında kanun tasarısı ve Adalet ve Maliye Komisyonları raporları (1/241)

T. C.

25 . VIII . 1947

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı: 71/896, 6 - 6426

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

4353 sayılı Kanunun geçici birinci maddesiyle 4659 sayılı Kanunda yazılı sürenin iki yıl uzatılması hakkında Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 28 . VII . 1947 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulduğunu arz ederim.

Başbakan
R. Peker

Gerekçe

3499 sayılı Avukatlık Kanununun beşinci maddesi aylık veya ücreti Devlet, il veya belediye bütçelerinden veya idare ve denetlemesi Devlet il veya belediyelere mevdu bulunan daire, müessese veya teşekküller tarafından verilen müşavir ve avukatların yalnız bu daire, müessese veya şirketlere ait işlerde avukatlık edebilecekleri tasrih edilmiştir. Bu kayıttan maksadın bu müesseselere ait işleri takip eden avukatları piyasadan kurtararak işlerine daha fazla sarılmalarını ve gerek mahkemelerin gerekse bu müesseselerin işlerini sürdüncemeden kurtaracak şekilde işle alâkalanmalarını temin olduğunda şüphe yoktur.

Ancak avukatlık gibi serbest bir meslek saliklerini bol kazançlı meşgalelerinden alarak barem imkânları dâhiline sokmaktaki güçlük de gözönüne alınarak evvelâ 3499 sayılı Kanunun geçici sekizinci maddesiyle beşinci maddenin uygulanması 3 ve müteakiben 4143 sayılı Kanunla tekrar iki yıl geri bırakılmış ve bu arada yürürlüğe giren 4353 sayılı Kanunun geçici birinci maddesi Devlet avukatları için beş yıllık bir süre daha kabul eylediğinden buna müvazi olarak 4659 sayılı Kanun dahil Avukatlık Kanununun geçici sekizinci maddesindeki süreyi 18 . I . 1948 tarihine kadar uzatmıştır.

4353 sayılı Kanun perensip olarak mukayyet memur avukatları kabul etmiş olmakla beraber yine yukarıda arz olunan sebeplerden ötürü geçici birinci madde ile beş yıl süre ile ücretli serbest ve mukayyet avukat istihdamı yetkisi tanınmıştır.

Kanunun yayımı tarihindenberi serbest Hazine avukatlarının yavaş yavaş mukayyetliğe ircaı ve yeni mukayyet Hazine avukatları yetiştirilmesine çalışılmış ise de bilhassa avukatlık meslekinin serbest hayatta kazançlı oluşu memur aylıkları ile mukayyet avukat bulmakta idareyi müşkül duruma sokmakta olduğundan yukarıda arzedilen ve 18 Ocak 1948 de nihayetlenecek olan 5 yıllık intikal devresi içinde bütün teşkilâtın mukayyet avukatlara intikali mümkün olamamıştır.

Bu maksatla yeni bir intikal devresine lüzum görülmüş olduğundan gerek 4353 sayılı Kanunun geçici birinci maddesinin ve gerekse 4659 sayılı Kanunun kabul eylediği sürenin daha iki yıl uzatılması hakkında ilişik kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Adalet Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Adalet Komisyonu

Esas No. 1/241

Karar No. 14

12 . I . 1948

Yüksek Başkanlığa

4353 sayılı Kanunun geçici birinci maddesiyle 4659 sayılı Kanunda yazılı sürenin iki yıl uzatılması hakkında Maliye Bakanlığınca hazırlanıp Bakanlar Kurulunun 28 . VII . 1947 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısı Komisyonumuzca havale buyrulmakta Adalet Bakanı huzurîyle Maliye temsilcisi de hazır olduğu halde incelendi.

Aylık veya ücretleri Devlet, il, veya belediyeler bütçelerinden veya idare ve denetlenmesi Devlet, il veya belediyelere mevdu bulunan daire, müesseseler veya teşekküllerden verilen müşavir veya avukatların yalnız bu müesseselere ait işlerde avukatlık edebileceklerine dair Avukatlık Kanununun beşinci maddesindeki hükmün tatbiki aynı kanunun inuvakkat sekizinci maddesi ve 4143 ve 4659 sayılı kanunlarla tálík edilmiş ve 4353 sayılı kanunun geçici birinci maddesinde bu hususa mütenazır olarak tertip ve tanzim olunmuştur. Aynı maddenin bu suretle yürürlüğe konmamış olması yukarıda sayılan müesseselerde müşavir ve avukat olmalarının yalnız bu işlerle iştigalini temin edecek bir surette tatmin edilememiş bulunmalarından ileri gelmektedir.

Komisyonumuzca yapılan tartışma sonunda, müddetleri aynı zamanda sona eren 4353, 4659 sayılı kanunların, beşinci maddenin uygulanmasını geri bırakan hükümlerinin en son olarak bir defa daha uzatılması ancak bu müddet içinde işin nihai bir karara vardırılmasının da zarurî bulunduğunu bu suretle vâkı temditlerin beşinci maddenin ölü bir hale gelmesine sebebiyet verdi-

ğinden son olarak verilen bu mehil içinde müşavir ve avukatların vaziyetlerinin táyin ve tesbitinde bu hususların gözönünde tutulmasının meşrut olduğu neticesine varılmak suretiyle tasarı çoğunlukla kabule şayan görülmüştür.

Havalesi gereğince Maliye Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Adalet Komis-

yonu Başkanı

Kayseri

R. Özsoy

Antalya

N. Aksoy

Erzincan

A. Fırat

Kastamonu

Dr. F. Ecevit

Manisa

F. Uslu

Sözcü

Kırşehir

S. Kurulluoğlu

Balıkesir

O. N. Burcu

İsparta

R. Güllü

Kayseri

S. A. Feyzioğlu

Manisa

Dr. S. A. Dilemre

Kâtip

Manisa

K. Çoşkunoğlu

Denizli

N. Küçük

İstanbul

M. H. Gelenbeğ

Muğla

N. Özsoy

Rize

Dr. S. A. Dilemre

En son kaydiyle dahi olsa dokuz sene müddetle uygulanması tehir edilen bir kanun hükmünün iki sene daha geri bırakılması doğru değildir. 4143 ve 4659 sayılı kanunların mucip sebeplerinde de aşağı yukarı aynı kayıtlar vardır. Bu kadar uzun müddetlere rağmen yapılmıyan teşkilâtın temdit imkânları verildikçe bundan sonrada yapılamıyacağını tabii görmek lâzımgelir. Tasarının reddi mütalâasında olduğumuzdan Komisyon çoğunluğunun kararına muhalifiz.

Ankara

E. H. Ergun

Bursa

A. Konuk

İzmir

E. Oran

Maliye Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Maliye Komisyonu
Esas No. 1/241
Karar No. 18

13 . I . 1948

Yüksek Başkanlığa

4353 sayılı Kanunun geçici birinci maddesiyle, 4659 sayılı kanunda yazılı sürenin iki yıl uzatılması hakkında Maliye Bakanlığınca hazırlanıp Bakanlar Kurulunun 28 . VII . 1947 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun tasarısı Komisyonumuza havale olunmakla Maliye Bakanlığı temsilcisinin huzuru ile okunup incelendi.

Aylık veya ücretleri Devlet, il ve belediyeler bütçelerinden veya idare ve denetlenmesi Devlet, il veya belediyelere ait olan daire, müesseseler veya teşekküllerden ödenen müşavir veya avukatların yalnız bu müesseselere ait işlerde avukatlık edebileceklerine dair olan Avukatlık Kanunu hükmünün tatbiki 4143 ve 4659 sayılı Kanunlarla 18 . I . 1948 tarihine kadar talik edilmiş olduğu gibi 4353 sayılı Kanunun geçici birinci maddesi de buna mütenazır olarak Hazine'nin 18 . I . 1948 tarihine kadar serbest avukatlardan ücretle istifade etmesine imkân bahşetmiş bulunmaktadır.

Fakat Barem Kanununun çerçevesi içinde Devlet, il, Belediye veya denetlenmesi bunlara ait müesseseler ve teşekküllerin müşavirlik ve avukatlıkları şimdiye kadar tamamen kadroya alınmamıştır. Hazırlanmakta olduğu anlaşılan

yeni Barem Kanunu tasarısına bu daire, teşekkül veya müesseseler müşavir ve avukatlarını tatmin edici hükümler koymak suretiyle bu kadroları tamamlamak ve şimdiye kadar tatbik edilemeyen Avukatlık Kanununun 5 nci maddesi hükmünü yerine getirme imkânını Hükümete sağlamak maksadını güden Komisyonumuz, Adalet Komisyonu raporundaki esaslar dairesinde ve son olmak kaydı ile mevcut müsaadenin iki yıl daha uzatılmasına çoğunlukla karar vermiştir.

Kamutaya arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Maliye Komisyonu Başkanı
Gümüşane
H. F. Ataç

Sözcü
Samsun
E. İğten
Muhalfim.

Kâtip
Malatya
M. S. Eti
Elâzığ
F. Karakaya

Afyon K.
A. Vesiroğlu
Kastamonu
H. Çelen

Çankırı
R. Dobunay
Malatya
M. N. Zabcı
İmzada bulunmadı.

Ordu
H. Şarlan

Tokad
C. Kovalı

İmzada bulunmadı.

Van
İ. Arvas

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

4353 sayılı Kanunun geçici birinci maddesiyle
5659 sayılı Kanunda yazılı sürenin iki yıl uzatılması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 4353 sayılı Kanunun geçici birinci maddesiyle beş yıl için kabul edilen yetki bitimi tarihinden başlayarak iki yıl uzatılmış ve 3499 sayılı Avukatlık Kanununun 4659 sayılı Kanunla uzatılmış olan beşinci maddesi hükümlerinin uygulanması da 18 . I . 1950 tarihine kadar geri bırakılmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan

R. Peker

Devlet Bakanı

M. A. Bonda

Devlet Bakanı

Başbakan Yardımcısı

M. Ökmen

Adalet Bakanı

Ş. Devrin

Millî Savunma Bakanı

C. C. Feydemir

Dışişleri Bakanı

H. Saka

Millî Eğitim Bakanı

Reşat Ş. Siner

Ekonomi Bakanı

Tahsin B. Baltacı

Gümrük ve Tekel Bakanı

T. Coşkan

Ulaştırma Bakanı

Ş. Keçek

Çalışma Bakanı

Dr. S. İrmak

İçişleri Bakanı

Ş. Sökmençür

Maliye Bakanı

H. N. Keşmir

Bayındırlık Bakanı

C. K. İncedayı

Sağlık ve Sosyal

Yardım Bakanı

Dr. B. Uz

Tarım Bakanı

F. Kurdoğlu

Ticaret Bakanı

A. İnan